

KTÜ 45.YIL JEOLJİ SEMPOZYUMU TRABZON'DA YAPILDI

Eşref ATABEY*

Karadeniz Teknik Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümünün 45. Yılı Sempozyumu 13-16 Ekim 2010 tarihlerinde Trabzon'da gerçekleştirilmiştir. "Mineraloji, Petrografi ve Petroloji", "Maden yatakları ve Jeokimya", "Hidrojeoloji", "Mühendislik Jeolojisi", "Yapısal Jeoloji ve Tektonik", "Stratigrafi ve Paleontoloji", "Sedimentoloji", "Enerji Hammaddeleri", "Tıbbi Jeoloji ve Çevre Jeolojisi" ile "Karma Jeoloji" oturumlarında toplam 83 bildiri ve 5 posterin yer aldığı sempozyumda 225 kişi sunumlarıyla katkı koymuşlardır.

MTA Genel Müdürlüğü'nden Dr. Eşref Atabey, "Karadeniz Bölgesi Tıbbi Jeoloji Konularına Genel Bakış ve Riskler" ile "Karadeniz Bölgesi İçme Suyu Kalitesi ve Tıbbi Jeolojik Yönünden Değerlendirilmesi" başlıklı 2 bildiri, Lütfi Taşkıran "Jeotermal Enerji Araştırmalarında Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulamalarına Kütahya-Simav Jeotermal Sahasından Bir Örnek" başlıklı bildirisi ile katılmıştır. Yine Kurumumuzdan Gonca Gürler, Dr. Gonca Nalcioğlu ve Dr. Erol Timur'un adlarının da yer aldığı ve Dr. Musfata Mercan Prof. Dr. Faruk Ocakoğlu Prof. Dr. Okan Tüysüz ve Doç Dr. Raif Kandemirortak sunumu olan "Ulusal Ölçekli AR-GE Projelerinde Gönüllü Uzman Desteğinin Sağlanmasında Kurumsal Yapılanma İçin Bir Model Önerisi: Türkiye Jeolojik Miras Ulusal Envanteri Protokolü" konulu bildiri ise Doğa ve Çevre Derneği'nden Mutlu Gürler tarafından sunulmuştur.

Dr. Eşref Atabey ilk sunumunda; Karadeniz Bölgesinde yer alan Amasya, Artvin, Bartın, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Karabük, Kastamonu, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Tokat, Trabzon, Zonguldak illerinde, 2008 yılı Mayıs-Ekim ayları arasında, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA) Tıbbi Jeoloji Projesi kapsamında Karadeniz Bölgesinde araştırma yapıldığından söz etmiştir.

Bu araştırmalar sonucunda; akciğer zarı kanseri (mezotelyoma) nedeni olan asbest tozları ve liflerinin olduğu yerler arasında Tokat Turhal ilçesi Karabrahim köyü ile Kastamonu Hanönü ilçesi Gökçeaağaç köyü bulunduğunu, en önemli arsenik zuhurunun Kastamonu Bozkurt ilçesi Tercan köyünde bulunduğunu, Başköy'de (Kurucaşile-Kastamonu) kuvars kumu bulunduğunu ve kuvars tozuna maruz kalmanın silikozis hastalığına yol açabileceği düşünülerek dikkat edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Çay ve fındık bahçelerinden alınan bazı toprak örneklerinde; toprakların asidik karakterde olduğu, bakır, nikel, krom, arsenik ve mangan içeklerinin limitin üstünde olduğundan söz etmiştir.

Dr. Eşref Atabey ikinci sunumunda ise Amasya, Artvin, Bartın, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Karabük, Kastamonu, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Tokat, Trabzon, Zonguldak illeri ve ilçe merkezlerinde içme ve kullanma sularının pH (asitlik-baziklik) değerlerinin 7.00-8.00, elektrik iletkenliklerinin 40-500 $\mu\text{mho/cm}$ arasında bulunduğunu, ancak Beşikdüzü (Trabzon), Sungurlu, Osmancık, Kargı (Çorum), Karabük, Safranbolu (Karabük), Taflan, Çarşamba (Samsun), Erbaa (Tokat), Tokat, Kelkit (Gümüşhane), Boyabat (Sinop),

* MTA Genel Müdürlüğü, Tabiat Tarihi Müzesi, Ankara

Gümüşhacıköy (Amasya), Taşköprü, Hanönü (Kastamonu) içme sularının elektrik iletkenliklerinin 500-1000 $\mu\text{mho/cm}$ arasında, Bafra, Akçaabat ve Dodurga'nın 1000 $\mu\text{mho/cm}$ üstünde bulunduğundan bahsetmiştir.

Ayrıca, içme sularının tuzlulukları ve sıcaklıklarının normal olduğu, yumuşak sular ve genelde kalsiyum-magnezyum-bikarbonatlı sular kategorisine girdiğini belirterek, 2008 yılı değerleri dikkate alındığında, elektrik iletkenlikleri ve sülfat değerleri yüksek yerler dışında, Karadeniz Bölgesi il ve ilçelerin içme sularının insani tüketim amaçlı içme suyu niteliğinde olduğunu belirtmiştir.

Bu arada, içmece amaçlı kullanılan, Haya çeşme suyunun (Anzer-İkizdere-Rize) elektrik iletkenliğinin 2330 $\mu\text{mho/cm}$, pH değerinin 6.00 (asidik su), tuzluluğunun 1.300 (normalin 500 katı tuzlu su) olduğu, 267 mg/l sülfat (limit 250 mg/l), 14 mg/l bor (limit 1 mg/l), 1.4 mg/l mangan (0.05mg/l), 8.2 mg/l demir (limit 0.3 mg/l) ile 20 $\mu\text{g/l}$ arsenik (limit 10 $\mu\text{g/l}$) saptandığı belirtilerek, bu değerlere göre içilmesinin sağlık yönünden sakıncalı olduğunu ifade etmiştir.

Lütfi Taşkiran sunumunda, Jeotermal araştırmalarında Coğrafi Bilgi Sistemleri uygulamalarının önemine işaret ederek, Simav jeotermal sahasındaki uygulamadan söz etmiştir.

Sunumunda, mevcut jeolojik durumun bir veri tabanı haline getirilmesinin yanı sıra, jeotermal enerji anlamında anomali sunan faylar ve çizgisellikler, açılan sondaj kuyularından ve kaynaklardan çıkan suların sıcaklık, toplam mineralizasyon gibi fiziksel ve kimyasal değerleri, hidrotermal alterasyonlar ve sıcak sulara bağlı traverten oluşumları gibi verilerin çeşitli CBS programlarıyla ayrı ayrı veri tabanları oluşturulabildiğinden söz etmiştir.

Bu veri tabanlarının da örtüştürülerek sahanın jeotermal modelinin daha anlaşılabilir hale gelmesinin yanında mevcut jeotermal alanın geliştirilmesi ve yeni jeotermal alanlarının araştırılmasına ışık tutup kolaylık sağlanmasının amaçlandığından bahsetmiştir.

Mutlu Gürler ise sunumunda, Doğa ve Çevre Derneği'nin, MTA Genel Müdürlüğü ile Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ile ortaklaşa hazırlamış oldukları "Türkiye Jeolojik Miras Ulusal Envanteri Protokolü-TÜJEMAP" sayesinde, bilimsel ve eğitim bakımından nadir bulunan, görsel ve estetik önem taşıyan, doğal anıt nitelikli jeolojik oluşumların ulusal ölçekli envanterinin çıkarılmasının hedeflendiğini belirtmiştir.

Ayrıca, uzun vadede Jeopark Alanları ilan edilmesi ve yapılandırılması, Türkiye Jeolojik Miras Envanteri Atlası'nın hazırlanması, Jeoturizm, Jeoekoloji ve Ekoturizm etkinlikleri için gerekli alt yapının oluşturulması gibi hedefleri içeren protokol sayesinde; ülkemizdeki turizm etkinliklerinin çeşitlendirilmesi, kırsal kalkınmaya katkı sağlamasından söz etmiştir.